

Gesproken bijdrage Doen!

Algemene Beschouwingen november 2024

Voorzitter, vandaag spreek ik voor de eerste keer als Doen de Algemene Beschouwingen uit over de begrotingsstukken van onze gemeente. Het was de afgelopen dagen het enige moment dat ik ff dacht: "waar ben ik aan begonnen".....

Vooraf wil ik graag de mensen van de afdeling Financiën bedanken voor toch de duidelijke overzichten en stukken, zodat men kan zien hoe wij er als gemeente voor staan. En dat kan echt beter!

Besturen, voorzitter is kiezen en in deze en eerdere begrotingen worden diverse keuzes gedaan. En mijn gevoel zegt: we moeten het wellicht anders DOEN.

Ik snij met u een 7-tal onderwerpen aan die mijn aandacht getrokken hebben:

1. Investeren

Als agrarisch betrokken erfbetreder zit ik dagelijks met ondernemers aan tafel om te sparren over investeren, nut en noodzaak. Maar het is toch anders investeren als ondernemer dan een gemeente die met de portemonnee van de burger mag "spelen". De komende 4 jaar wordt er 43 miljoen aan infra, 40 miljoen aan onderwijs & kind, en maar liefst 32 miljoen aan klimaat geïnvesteerd. En datgene wat ons verbindt, de gemeenschapsaccommodaties krijgen amper 6 miljoen, waarvan 1 miljoen naar de MFA in Tienray. De overige 5 miljoen zijn investeringen die pas in de nieuwe raadsperiode ten laste van de begroting worden gebracht en zullen voor de komende verkiezingen niet eens meer aan de orde zijn.

Mag ik dan het raadsvoorstel dat gaat over accommodatiebeleid vooraf betitelen als een lege huls? Of overdrijf ik? 95% van de investeringen gaan naar klimaat, onderwijs en infra, en de rest is voor de kurk van onze samenleving namelijk de accommodaties voor ons verenigingsleven en voor behoud van cultuurhistorisch erfgoed.

Ik probeer voor de mensen buiten een beeld te geven van inzet van geld. Vanuit investeringen en vanuit exploitaties kan ik geen beeld van de balans krijgen. Klopt mijn gevoel en waarneming in deze?

Hoe ziet de verantwoordelijke wethouder dit, en kan die mij helpen die balans inzichtelijk te krijgen? En wat vindt u ervan dat in de komende anderhalf jaar alles op on hold staat?

2. Belastingdruk

Iedereen heeft een hekel aan teveel belasting betalen voorzitter. En iedereen probeert dat zo weinig mogelijk te betalen. Maar inmiddels zijn we een gemeente met de hoogste belastingdruk van Limburg, en hoger dan het gemiddelde van Nederland. Het is toch gek als je maar liefst 4 miljoen euro aan toeristenbelasting mag innen. We zijn daarbij uniek schat ik in Limburg. Deze hoge belastingdruk moet veranderen. Er lijkt geld weg te lekken in Horst en onze inwoners en bedrijven betalen hiervoor de rekening. De belastingdruk zou met de **boerenverstand-gedachte** dan toch omlaag kunnen. Kan de wethouder dit realiseren? Zo niet dan had ik graag een verklaring waarom we met zulke rijkelijke toeristenbelasting toch de duurste gemeente van Noord- en Midden Limburg zijn?

Ik maak daarbij nog maar eens de kanttekening dat het college nu daarenboven aankondigt zowel de OZB voor niet-woningen alsook de toeristenbelasting in het komende jaar nog eens met 5%, extra bovenop de inflatie te verhogen. Horst aan de Maas wordt duur, duurder, het duurst....

En wat merken onze burgers ervan?

3. Onze organisatie

Voorzitter ik kom tot een derde punt. De organisatie! Laat ik vooraf beginnen dat ik waardering heb voor de open en eerlijke reactie van de brandbrief juli dit jaar. De gesprekken met de gemeentesecretaris hebben mij hoopvol gestemd, maar ik ben ongeduldig en blijf te veel signalen krijgen van nog steeds matige communicatie, teveel focus op regels en "pietleuterigheid" en te weinig doorpakken. (**hedenmiddag nog**) Wat beter moet is de goede man en/of vrouw op de goede plaats. En dat moet je DOEN. Heldere aansturing, maar ook heldere afspraken. Dat betekent knopen doorhakken. Mijn vraag aan het college is, wat gaat u aan dat gevoel, dat regelmatig op plopt Doen?!

Terug naar de begroting in relatie tot de organisatie. Het valt op dat er op veel plekken wordt gesproken over meer en meer personeel. Om hoeveel mensen gaat dit, voorzitter, en voor welke werkzaamheden is dat dan nodig. Ik vraag mij daarbij af als we meer, meer, meer willen, waar bouwen we dan af en/of werken aan omschakeling, waar werken we aan efficiencyverbetering? Tja zult u zeggen heb je de grote ombuiging in het sociaal domein dan niet gezien. Jawel voorzitter, wat ik me daarbij afvraag wat is er eerst toegevoegd aan gelden voor dit sociaal domein, wat buig je nu om en wat blijft er dan aanvullend over. Dit onder het motto het is niet moeilijk als je veel hebt, iets weg te geven.

Maar ik kijk ook naar de andere sectoren, ombuigen is een noodzaak in alle organisaties en zeker bij de overheid. We kunnen ook niet anders, want overal moeten we efficiënter werken vanwege gebrek aan werknemers en de overheid zou tegen de draad in gaan met werknemers uit de markt te halen. En zeker als 'bedrijf' met een eigen geldmachine (de belastingen) zullen wij het goede voorbeeld moeten geven. Wat we moeten DOEN is dus Meer presteren met minder mensen, efficiënt, outputgericht werken!! dus! Maak gebruik van de kracht van de samenleving. Vertrouwen i.p.v. wantrouwen. Mijn gevoel zegt dat veel ambtenaren met dingen bezig zijn die de gemeente helemaal niet helpen om effectiever te worden.

Ik heb een tweetal moties voorbereid die beogen efficiënter en minder vertragend te werken. Het zijn slechts voorbeelden, niet onbelangrijk, maar ik verwacht van onze wethouder in de komende weken een lijst van te vereenvoudigen zaken, zoals we die met elkaar hebben afgesproken om de regeldruk te verminderen en de efficiency te verhogen. Ook hier geldt geen woorden maar daden, Doen dus.

Motie VEREENVOUDIGING OMZETTING BEDRIJFSWONINGEN NAAR BURGERWONINGEN
Motie NADER ONDERZOEK INVOERING SPUITZONES

4. Omgevingsvisie

Voorzitter ook de in voorbereiding zijnde omgevingsvisie heeft mijn bijzondere aandacht. Ik ben geschrokken wat u ons enige weken geleden hebt voorgelegd. Als je een visie, ambitie en kaderstelling wilt maken voor de ontwikkelingsmogelijkheden in onze gemeente voor een periode van de komende **twintig jaar**, dan moet daaraan een grondige analyse voorafgaan. Onze gemeente heeft diverse gebiedsdragers, waarbij een van oorsprong landbouwgebied een andere benadering vergt dan bijvoorbeeld de Peel. Ik vind het wat gemakkelijk om voordat u allerlei mensen rondom een tafel roept die met post-it plaatjes en mentie-meters hoe de toekomst eruit moet zien, alvorens u ons als Raad voorstellen of te nemen besluiten voorlegt. Er dienen zorgvuldige analyses, mogelijke ontwikkelingsrichtingen in meerdere scenario's op tafel te liggen. Essentieel daarbij is dat ook de economische gevolgen voor onze gemeente daarbij in beeld zijn. De laatste tijd lijkt het er steeds meer op dat in dit huis ambtelijk en bestuurlijk gekozen wordt voor landschap, natuur en gezondheid, alles in een paradijselijke sfeer, zonder dat we kijken naar de economische effecten. In de begroting schrijft u dat u als gemeente er wel voor zult zorgen dat binnen de gemeente straks enkel duurzame land- en tuinbouw bedreven gaat worden. Prima ambitie maar in mijn ogen zijn het vooral de ondernemers die dit zelf moeten oppakken en dat het ook uitvoerbaar moet zijn. Afroepen dat iets gaat gebeuren is zeker nog geen garantie dat zo'n idee werkelijkheid kan worden. Praatsessies ok, maar zorg voor een stevige onderbouwing bij het te stellen beleid voor de komende 20 jaar. Overigens is het me opgevallen dat u al middelen in de begroting heeft gereserveerd voor dergelijke analyses. En mocht het te weinig zijn zoek dan de oplossing in de zwaar over gedimensioneerde investeringsvoorstellen, waar ik u eerder op aansprak.

Ik vraag de portefeuillehouder te komen met een aanpak waarbij diepgaande wetenschappelijke analyse, de economische effecten van het voorgenomen beleid en het werken aan haalbare en uitvoerbare varianten een plek krijgt. Er is geen behoefte aan een omgevingsvisie met niet uitvoerbare wensbeelden. Het vertrouwen in de politiek en in de overheid wordt al continu op de proef gesteld. College kies nu voor zorgvuldigheid in alle opzichten! Ik vertrouw erop dat de portefeuillehouder een weg kiest, die de broodnodige zorgvuldigheid brengt en waarbij inhoud en uitvoerbaarheid voorop staat. Ik heb een motie gereed staan, mocht de reactie niet leiden tot een aanpak die past bij een lange termijnvisie. Ik vertrouw erop dat deze niet nodig is.

5. Woningbouw

Ik heb kennisgenomen van uw bericht dat inmiddels 700 woningen vergund zijn en 1300 woningen in de fase van vergunningverlening verkeren. Mijn verzoek aan het college luidt inzicht te geven over deze plannen, qua spreiding, qua differentiatie (huur, koop, vrije sector). In het kader van de begroting van het grondbedrijf zult u ongetwijfeld ook zicht hebben wat de gevolgen zijn voor de algemene reserve van het grondbedrijf. Wanneer bent u voornemens ons daarover te informeren? Ik lees ook dat u voornemens bent grond aan te kopen. Top! Ik zie nu veel private ontwikkelingen met torenhoge prijzen. Hoe denkt de gemeente in die combinatie aan betaalbaar wonen als het al begint met mega dure grond?

6. Arbeidsmigranten

Ik heb kennisgenomen van uw beelden en het voorgenomen beleid met betrekking tot de arbeidsmigranten. U hebt een zeer ambitieus plan dat passend lijkt op de longstay migranten. Wel rijst de vraag of dat de gemeentelijke visie aansluit op de behoeften van de arbeidsmigranten. Op welke wijze hebt u dit getoetst bij deze groep mensen en als u dat hebt gedaan wat is dan de opvatting over uw voorgenomen beleid?

Waar is uw opvatting van de nee-tenzij benadering op gebaseerd en in welke mate hebt u de bedrijven die gebruik maken van arbeidsmigranten, alsook de uitzendbureaus en de huisvesters over uw voornemen bericht en welke reactie is daarop gekomen. Ik stel deze vraag omdat ik het gevoel heb dat wij ons als overheid enkel opstellen als "waakhond" van onze overheidsvisie, zonder dat er ook aandacht uitgaat naar de betreffende doelgroep.

7. Vertrouwen in de politiek

De afgelopen jaren is het vertrouwen in de gemeente en de alle partijen die daar een rol in spelen gedaald. Zie het InVior onderzoek van 2023. We moeten ons afvragen of dat te maken heeft met autonome stromingen in de samenleving of dat ook te maken heeft met ons eigen handelen of het nalaten van handelen. Mijn vraag aan het college is, wilt u deze ontwikkeling met ons bespreekbaar maken en met voorstellen komen om de vertrouwensband tussen buitenwereld en gemeentehuis in de brede zin van het woord te verbeteren?

Afronding en wat te DOEN!?

Voorzitter hoewel er nog vele andere zaken in de begrotingsstukken mijn aandacht hebben getrokken heb ik mij beperkt tot deze 7-tal punten, waarvan ik u vraag DOE er het goede mee. Het was voor mij de eerste keer, en een hele openbaring.

Samenvattend roep ik dan ook op: investeer meer dan nu het geval is in het cement van de samenleving, onze verenigingen en vrijwilligersorganisaties. Breng meer balans in uw uitgaven, ben veel terughoudender in de belastingen, kom niet met meer mensen/ maar werk aan een efficiëntere organisatie en kom in elk geval tot een zorgvuldige aanpak van de omgevingsvisie, waarbij ons gemeentelijk DNA voldoende tot haar recht komt. Immers daar is het toch allemaal om te DOEN?!

Ik hoop en vertrouw op samenwerking en als we een paar zichtbare stappen met resultaat kunnen maken, dan kan ik over 15 maanden terug naar gezin, samenleving en bedrijf en deze politieke arena verlaten. Weet dat dat mijn echte ambitie is!!!

-
Hegelsom, 12 november 2024